

**ČLANOVIMA
SUDA PRAVDE
EUROPSKIH ZAJEDNICA**

SLUČAJ C-550/07 P

**PROTUODGOVOR NA ODGOVOR KOJI SU ULOŽILE TVRTKE
AKZO NOBEL CHEMICALS LTD. I AKCROS CHEMICALS LTD.
U SVEZI S NJIHOVOM ŽALBOM PROTIV PRESUDE PRVOSTUPANJSKOG
SUDA OD 17. RUJNA 2007. GODINE U SLUČAJU T-253/03, *AKZO NOBEL
CHEMICALS LTD. I AKCROS CHEMICALS LTD. PROTIV KOMISIJE***

U IME:

**Europske udruge korporativnih pravnika, umješača
sa sjedištem na adresi 5, Rue des Sols, B-1000, Brussels, Belgija**

KOJU PREDSTAVLJAJU

**Maurits Dolmans, advocaat (Roterdamska odvjetnička komora),
dr. John Temple Lang, solicitor (Udruga pravnika Irske) i
Kristina Nordlander, advokat (Švedska odvjetnička komora)**

S ADRESOM ZA KONTAKTE:

**Cleary Gottlieb Steen & Hamilton LPP, Rue de la Loi 57, B-1040 Bruxelles,
Belgija, na koju se može kontaktirati i telefaksom na broj 00 32 2 231 16 61**

I. SAŽETAK I UVOD

1. Ovaj protuodgovor podnijela je Europska udruga korporativnih pravnika («ECLA»). On podupire odgovor tvrtki Akzo Nobel Chemicals Ltd. i Akcros Chemicals Ltd. (zajednički nazvanih «podnositelji žalbe») od 16. lipnja 2008. godine («odgovor») u slučaju C-550/07P, *Akzo Nobel Chemicals Ltd. i Akcros Chemicals Ltd. protiv Komisije* («ovaj postupak»)¹, te s poštovanjem traži od suda da potvrdi prihvatljivost podnesaka podnositelja žalbe.
2. Ovaj protuodgovor ograničen je na argumente koji su iznijeti u odgovoru na pitanje interesa podnositelja žalbe da pokrenu postupak sukladno uputama predsjednika suda.
3. Interes udruge ECLA u ovom postupku je nepromijenjen. Samostalni članovi svojih udruga članica i dalje obavljaju svoje zvanje kao korporativni pravници bez pravne sigurnosti u odnosu na zaštitu koju bi trebali uživati njihovi klijenti, čak i kada njihov savjet uživa pravo na profesionalnu povjerljivu komunikaciju po nacionalnom zakonu. Ova će se nesigurnost nastaviti sve dok sud ne započne rješavati pravno pitanje da li će se ispitivanje neovisnosti pravnog savjeta odrediti isključivo pozivanjem na formalno ispitivanje prvostupanjskog suda Europskih zajednica² ili će se neovisnost pravnika o kojoj se ovdje radi procijeniti pozivanjem na okolnosti pružanja njegovog / njezinog savjeta, a posebno na temelju činjenice da li je on / ona punopravni član nacionalne odvjetničke komore ili pravnčkog zvanja koje je uređeno prema nacionalnom zakonu države članice koja pravicima dopušta ili nameće obvezu pružanja potpuno neovisnog pravnog savjeta.
4. Kao što je navedeno u odgovoru, Komisija propituje da li podnositelji žalbe imaju interes u postupku u točki 30. njihovog odgovora, smatrajući da dvije poruke elektronske pošte za koje podnositelji žalbe smatraju da su zaštićene prema načelu prava na profesionalnu povjerljivu komunikaciju ne ispunjavaju prvi od dva uvjeta utemeljena u presudi u slučaju *AM&S*, odnosno da je pravni savjet zatražen i pružen korištenjem prava na obranu.³ Komisija predlaže da podnositelji tužbe ne bi trebali dobiti prednost u ovom postupku budući da dvije poruke elektronske pošte i priloženi nacrt pisma ne bi ni u kojem slučaju trebali biti pokriveni pravom na profesionalnu povjerljivu komunikaciju.
5. ECLA podržava podnositelje tužbe u odbacivanju tvrdnji Komisije. Slaže se s podnescima podnositelja žalbe da je nalaz prvostupanjskog suda (prvostupanjski sud, zajedno s izrazom sud, sudovi Zajednice) da dokumenti ne uživaju pravo na profesionalnu povjerljivu komunikaciju temeljen na činjenici da nije bilo komunikacije s vanjskim pravnikom (odnosno, nije bilo drugog *AM&S* uvjeta), i ona se nije odnosila na stvarni

¹ [2008.] SL C37/19.

² Zajednički slučajevi T-125/03 i T-253/03 *Akzo i Akcros protiv Komisije* [2007.] ECR o kojima još nije izvješteno predmet su ovog postupka.

³ Slučaj 155/79 *AM&S Europe Ltd. protiv Komisije* [1982.] ECR 1575, stavak 21.

sadržaj dviju poruka elektronske pošte, što sud nije analizirao. Kao rezultat navedenoga, ECLA smatra da Komisija ne može tvrditi da ne postoji interes podnositelja žalbe radi činjenice da prvi *AM&S* uvjet nije ispunjen, obzirom da prvostupanjski sud nije utemeljio neispunjavanje takvog uvjeta. Stoga ovdje ne postoji osnova za tvrdnju Komisije da navedene poruke elektronske pošte ne bi bile pokrivena pravom na profesionalnu povjerljivu komunikaciju bez obzira na ishod postupka, te nema osnova za vjerovanje da podnositelji žalbe ne bi stekli prednost u ovom postupku.

6. Podnositelji žalbe su već razvili ovaj smjer obrazlaganja u odgovoru, te ECLA stoga neće ponavljati argumente koje su oni već iznijeli. Ovaj će protuodgovor umjesto toga iznijeti dodatne argumente u korist prihvatljivosti ovog postupka.
7. U slijedećim odlomcima obrazlažemo tri područja u kojima su sudovi Zajednice proglasili postupke prihvatljivima unatoč činjenici što ishod postupaka ne bi rezultirao nikakvom posebnom prednošću za podnositelje žalbe.

II. POSTUPCI PROTIV KRŠENJA PRAVA MOGU SE NASTAVITI PROTIV DRŽAVE ČLANICE ČAK I AKO JE DRŽAVA ČLANICA PRESTALA SA SPORNIM PONAŠANJEM

8. U slučaju *Komisija protiv Njemačke*, sud je smatrao da na prihvatljivost slučaja ne utječe činjenica da je Njemačka naknadno primijenila spornu direktivu i da Komisija nije imala posebnog interesa ili motiva za pokretanje ovršnog postupka. Sud je donio slijedeći zaključak:

«Budući da je Njemačka u međuvremenu provela direktivu, sud smatra da Komisija više nema nikakvog pravnog interesa u pokretanju postupka... Ovaj se prigovor na neprihvatljivost isto tako mora odbaciti... Obzirom na njezinu ulogu čuvara Ugovora sama je Komisija [...] nadležna odlučivati da li ima smisla pokretati postupak protiv države članice radi neispunjavanja njezinih obveza...»⁴

9. Ova je odluka nedavno podržana u slučaju *Komisija protiv Italije*⁵, a prije toga je potvrđena u slučaju *Komisija protiv Grčke*⁶, *Komisija protiv Njemačke (C-28/01)*⁷, te *Komisija protiv Njemačke (C-476/98)*⁸.
10. Nadalje, bilo kakav propust države članice da ispuni svoje obveze može biti predmet ovršnog postupka bez obzira na narav toga postupka. Na primjer u slučaju *Komisija protiv Italije*, činjenica da propust predaje podataka o ribarstvu Komisiji nije prouzročio stvarnu štetu nije bila bitna. Kako je rekao sud,

⁴ Slučaj C-431/92 *Komisija protiv Njemačke* [1995.] ECR I-2189, stavci 19.-22.

⁵ Slučaj C-442/06 *Komisija protiv Italije* [2008.] izvješće još nije sastavljeno, stavci 29.-31.

⁶ Slučaj C-394/02 *Komisija protiv Grčke* [2005.] ECR I-4713, stavak 16.

⁷ Slučaj C-28/01 *Komisija protiv Njemačke* [2003.] ECR I-3609, stavak 30.

⁸ Slučaj C-476/98 *Komisija protiv Njemačke* [2002.] ECR I-9855, stavak 38.

«Čak da se i treba ustanoviti da nije nanesena šteta, važno je da se zapamti da propust ispunjavanja obveze koja je nametnuta propisom zakona Zajednice dostatan je da predstavlja kršenje, a činjenica da takav propust nema negativnih učinaka nije važna.»⁹

11. Isto je tako, u slučaju *Komisija protiv Italije*, sud izjavio da Komisija ima pravo započeti ovršni postupak bez obzira na narav ili ozbiljnost kršenja zakona Zajednice, čak i kada kršenje nema negativnih učinaka.¹⁰ Ovo je načelo isto tako potvrđeno u slučajevima *Komisija protiv Nizozemske*¹¹, *Komisija protiv Danske*¹² i *Komisija protiv Francuske*.¹³

III. PREMA ZAKONU O ZAŠTITI TRŽIŠNOG NATJECANJA TVRTKE IMAJU PRAVO NA PONIŠTENJE PRESUDE ČAK I AKO VIŠE NE PROVODE UPITNE RADNJE I AKO IM NIJE DOSUĐENO PLAĆANJE GLOBE

A. Općenito

12. U slučaju *British Petroleum*, sud je smatrao da nedostatak finansijskih kazni nije izmijenio pravo stanke na koju se presuda odnosi da zatraži poništenje odluke.¹⁴ To načelo je nedavno potvrdio i prvostupanjski sud Europskih zajednica u slučaju *Austrian Banks*, u kojem je prvostupanjski sud Europskih zajednica podržao pravo podnositelja zahtjeva da ospori odluku o objavljivanju presude da se plati globa nakon što je presuda o plaćanju globe već objavljena:

«pravni interes stranke na koju se presuda odnosi kada osporava tu presudu ne može se zanijekati na temelju činjenice da je ta presuda već provedena, budući da samo poništenje takve presude može imati pravne posljedice, a posebno obvezujući Komisiju da poduzme mjere koje su potrebne da bi se udovoljilo presudi suda i da spriječi Komisiju u ponavljanju ovakve prakse ...»¹⁵

B. Kontrola nad spajanjem tvrtki

13. Na području kontrole nad spajanjem tvrtki, činjenica da se stranka na koju se presuda odnosi povinula toj presudi ne utječe na njezin interes u otvaranju postupka. Na primjer u slučaju *Kesko protiv Komisije*, smatralo se da ako Komisija tvrdi da je koncentriranje suprotno zajedničkom tržištu i nalaže da se revidira, tvrtke na koje se to odnosi ne gube svoj interes u poništenju te odluke ako su postupile prema nalogu Komisije i ako su neopozivo završile s tim koncentriranjem.¹⁶

⁹ Slučaj C-209/88 *Komisija protiv Italije* [1990.] ECR 4313, stavak 14.

¹⁰ Slučaj C-209/89 *Komisija protiv Italije* [1991.] ECR I-1575, stavak 6.

¹¹ Slučaj C-95/77 *Komisija protiv Nizozemske* [1978.] ECR 00863, stavci 13.-14.

¹² Slučaj C-19/05 *Komisija protiv Danske* [2007.] ECR I-8597, stavak 35.

¹³ Slučaj C-333/99 *Komisija protiv Francuske* [2001.] ECR I-1025, stavak 37.

¹⁴ Slučaj 77/77 *British Petroleum protiv Komisije* [1978.] ECR 1513, stavak 13.

¹⁵ Slučaj T-198/03 *Bank Austria Creditanstalt AG protiv Komisije* [2006.] ECR II-1429, stavak 44.

¹⁶ Slučaj T-22/97 *Kesko protiv Komisije* [1999.] ECR II-3775, stavci 55.-65.

14. Povrh toga, ako Komisija izda zabranu odluke glede koncentracije koja nije provedena i koja se više ne može provesti (čak i u slučaju kada prvostupanjski sud Europskih zajednica presudi u korist podnositelja zahtjeva) zato što ugovorna osnova za tu koncentraciju više ne postoji, stanke navedene koncentracije zadržavaju svoj interes u poništenju odluke Komisije.¹⁷
15. Podnositelj žalbe isto tako može imati interes u pokretanju postupka protiv mjere koja je u potpunosti provedena, što se može objasniti činjenicom da institucija obrane može biti u mogućnosti zadovoljiti pravdu u odnosu na podnositelja žalbe, kao što je plaćanje odštete¹⁸ ili donošenje potrebnih izmjena i dopuna pravnome sustavu za budućnost.¹⁹
16. I na kraju, sud je u slučaju *Langnese-Iglo* ustanovio da je Komisija i stranka koja se uplela u slučaj na prvostupanjskom sudu imala interes u pokretanju protužalbe protiv presude prvostupanjskog suda proglašavajući dio presude komisije poništenim, čak iako se taj dio presude više i ne bi mogao primjenjivati, bez obzira na presudu prvostupanjskog suda. Odgovarajući dio presude u ovom slučaju zabranio je stranci na koju se presuda odnosi da sklopa ekskluzivne ugovore o nabavi roba do 31. prosinca 1997. godine. Budući da Europski sud pravde nije donio presudu temeljem te protužalbe do toga datuma, stranka na koju se presuda odnosila, a to je stranka koja je uložila žalbu, tvrdila je da nema potrebe da se donosi presuda na protužalbu na temelju činjenice da za to ne postoji svrha. Europski je sud pravde, međutim, držao da činjenica da je krajnji datum za zabranu istekao «*ne umanjuje želju da se spor definitivno riješi u smislu zakonitosti i opsega [odnosne odredbe] osporavane presude s obzirom na određivanje njezinih pravnih učinaka tijekom vremenskog perioda koji je završio gore navedenog datuma.*»²⁰

IV. SPORAZUM SE MOŽE ZABRANITI ČAK I ONDA KADA JE Taj SPORAZUM ZAVRŠIO

17. Na području zakona o kartelima, većina će se prekršaja najvjerojatnije završiti do trenutka kada Komisija donese krajnju presudu. Bez obzira na to, Uredba 1/2003. navodi da je zakonski interes u nalazima da je postojanje prošlih kršenja primjenjuje u svim slučajevima u kojima je nametnuto plaćanje globe, te činjenica da je sporazum završen ne sprječava Komisiju u vođenju postupka koji se odnosi na taj period rada.²¹
18. U slučaju *GVL protiv Komisije* sud je smatrao da je u tim okolnostima Komisija imala pravo kada je smatrala da se nezakonite radnje mogu nastaviti ako se obveza da se s takvim radnjama mora prekinuti izričito ne

¹⁷ Slučaj T-102/96 *Gencor protiv Komisije* [1999.] ECR II-753, stavci 41.-45.

¹⁸ Slučaj C-496/99 P *Komisija protiv CAS Succhi di Frutta* [2004.] ECR I-3801.

¹⁹ Slučaj 92/78 *Simmenthal* [1979.] ECR 777, stavak 32; Slučaj T-256/97 *BEUC protiv Komisije* [1999.] ECR II-169, stavak 18.

²⁰ Slučaj C-279/95 P *Langnese Iglo protiv Komisije* [1998.] ECR I-5609, stavak 71.

²¹ Članak 7.(1.) uredbe 1./2003. [2003.] SL L1/1: Tom II, Dodatak B.3.

potvrdi, te kao posljedica navedenoga ima interes u pojašnjavanju zakonskog položaja.²²

19. Prvostupanjski sud Europskih zajednica ponovio je načelo iz slučaja *GVL* u slučaju *Vitamins* u kojem je izrekao:

«Štoviše, [...] sama činjenica da Komisija više nema moć da nametne globu osobama koje su u prekršaju radi isteka vremenskog roka navedenog u članku 1.(1.) Uredbe br. 2988./74. ne sprječava donošenje presude nakon otkrivanja da su prekršaji ranije zaista i počinjeni.»²³

20. Načelo iz slučaja *GVL* isto je tako primijenjeno i u slučaju *Peroxidos Organicos protiv Komisije*²⁴ i slučaju *Austrian Banks*.²⁵

V. ZAKLJUČAK

21. ECLA podržava stajalište izraženo u odgovoru. Komisija je u krivu kada tvrdi da poruke elektronske pošte ne bi imale koristi od prava na profesionalnu povjerljivu komunikaciju bez obzira na ishod ovog postupka radi toga što ne ispunjavaju prvi uvjet slučaja *AM&S*, budući da takvo neispunjavanje uvjeta nije uspostavio prvostupanjski sud.
22. Običajno pravo sudova Zajednice uspostavlja fleksibilan pristup pitanju interesa u otvaranju postupaka općenito, na temelju prethodnih postupaka na tri različita područja prava Europske zajednice koji potvrđuju pravo na otvaranje postupka u načelnim pitanjima bez obzira na mogućnost dobivanja posebnih prednosti. Iz tog razloga, bez obzira da li su poruke elektronske pošte pokrivene ili nisu pokrivene pravom na profesionalnu povjerljivu komunikaciju, interes podnositelja žalbe u pokretanju ovog postupka se treba podržati.

U Bruxellesu, 30. lipnja 2008. godine

John Temple Lang

Maurits Dolmans

Kristina Nordlander

²² Slučaj 7/82 *GVL protiv Komisije* [1983.] ECR 00483, stavci 24.-28.

²³ Združeni slučajevi T-22 i 23/02 *Sumitomo protiv Komisije* [2005.] ECR II-4065, stavak 131.

²⁴ Slučaj T-120/04 *Peroxidos Organicos SA protiv Komisije* [2006.] ECR II-004441.

²⁵ *Austrian Banks*, *supra*, stavak 56.